

Opas häirintäyhdyshenkilötoiminnan ymmärtämiseen korkeakouluissa

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto.....	3
Häirintäyhdyshenkilötoiminta.....	4
Tärkeitä käsitteitä.....	5
Toimintaan liittyvät lait.....	6
Vinkit aloittelijalle.....	8
Häirintäyhdyshenkilölle tärkeät tarkistuslistat.....	9
Case-esimerkit.....	12
Yleisiä häirintätilanteita.....	12
Case: Sanallinen häirintä.....	12
Case: Opettajan silmätikkuna.....	13
Case: Epämukava kohtaaminen tapahtumassa.....	14
Case: Onko häirintää oikeasti tapahtunut?.....	15
Case: Häry rikkoo sääntöjä.....	16
Missä tilanteissa tarvitaan kriisiviestintää?.....	17
Case: Törkeä häirintätilanne opiskelijatapahtumassa.....	17
Case: Intiimikuvien jakaminen ilman lupaa.....	18
Kiusaaminen.....	20
Case: Ryhmän ulkopuolelle jättäminen.....	20
Case: Tutoreiden välinen tilanne.....	21
Ennakkoluulot ja eriarvoistaminen.....	22
Case: Transopiskelijaan kohdistuva häirintä.....	22
Case: Rassistiset kommentit.....	24
Case: Vammaisen henkilön sivuuttaminen - ableismi.....	25
Case: Seksismiä appropisteella.....	27
Lisä-kouluttautuminen.....	29
Ilmaiset koulutukset.....	29
Lähteet.....	30

JOHDANTO

Tämä opas on tehty osana Humanistisen ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä: Häirintäyhdyshenkilökoulutuksen kehittäminen. Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan saatavilla Theseus-palvelusta. Työn tilaajana toimi Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK. Tämä opas on tehty jatkona jo loppuneeseen Yhdenvertaisuutta korkeakouluihin -hankkeeseen. Hanke toteutettiin vuosina 2021–2023 ja siinä keskityttiin luomaan korkeakouluille yhdenvertaisuusmalli sekä siihen kuuluva verkkokoulutus, joka on kaikille korkeakouluissa toimiville ilmainen.

Hanke vastasi korkeakoulujen tarpeeseen saada lisää koulutusmateriaalia yhdenvertaisuustoimintaan, jota häirintäyhdyshenkilötoiminta on tärkeä osa. Sen tarkoituksena oli kehittää eri korkeakoulu yhteisöjen osaamista yhdenvertaisuuskysymyksissä sekä häirintäyhdyshenkilötoiminnan organisoinnissa. (SAMOK, n.d, -a.) Toinen hankkeen pohjalta laadittu tuotos oli Yhdenvertaisuus korkeakouluissa -verkkokurssi. Kurssin voi suorittaa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kurssi on avoin kaikille korkeakoulu yhteisöjen jäsenille. Verkkokurssin löytää Metropolian sivuilta, ja sinne pääsee kirjautumalla omilla Haka-tunnuksilla. (SAMOK, n.d, -b.)

Hankkeen pohjalta kehitettiin häirintäyhdyshenkilökoulutus, jota tämän oppaan on tarkoitus täydentää. Oppaan sisältö on koottu opinnäytetyössä kerättyjen aineistojen pohjalta. Opas vastaa siis aineistossa nousseeseen tarpeeseen ja pyrkii antamaan toimintaan kehitysideoita. Oppaan tarkoitus on auttaa häirintäyhdyshenkilöksi kouluttautumisessa. Työn sisältö on lähtökohtaisesti suunnattu eri korkeakouluissa toimiville häirintäyhdyshenkilöille, mutta sitä voi soveltaa myös eri toimijoiden parissa.

On tärkeää huomioida, ettei tässä oppaassa voida suoraan määrittää, miten kussakin korkeakoulussa häirintäyhdyshenkilöt hoitavat tehtäviään. Lukijan tulee olla ainakin jotenkin tietoinen siitä, miten oman korkeakoulun protokollat toimivat. Tämän oppaan sisältö on tarkoitettu sovellettavaksi.

Ystävällisin terveisin

Sara Laajavaara

HÄIRINTÄYHDYSHENKILÖTOIMINTA

Häirintäyhdyshenkilö (häry) toimii turvallisena ja luotettavana yhteyshenkilönä, jolle voi ilmoittaa häirinnästä, syrjinnästä tai epäasiallisesta kohtelusta. Yhteydenotto perustuu aina häirintää kohdanneen omaan päätökseen, ja häirintäyhdyshenkilö voi viedä asioita eteenpäin vain asianosaisen luvalla. Häirintäyhdyshenkilön rooli on ennen kaikkea kuunnella, olla läsnä ja tarjota tukea ilman viranomaisvaltuuksia, sillä häntä ei tule rinnastaa sosiaalityöntekijään tai viranomaiseen (Allianssi ry, 2022, s. 38).

Korkeakouluissa häirintäyhdyshenkilöistä on muodostunut keskeinen osa yhdenvertaisuuden edistämistä ja häirinnän vastaista työtä. He voivat auttaa tapauksen käsittelyssä, tukea sovittelussa tai ohjata häirintää kokenut muiden palveluiden piiriin. Toiminta on monimuotoista ja vaihtelee paljon eri korkeakoulujen välillä, sillä yhtenäisiä valtakunnallisia ohjeita ei ole.

Häirintäyhdyshenkilöiden keskeinen tehtävä on edistää turvallisen tilan toteutumista tapahtumissa, digitaalisissa ympäristöissä ja muussa toiminnassa. Heitä valitaan yleensä vähintään kaksi, jotta yhteydenottajalla on mahdollisuus valita itselleen sopiva henkilö. On suositeltavaa, että joukossa on eri sukupuoli-identiteettejä edustavia henkilöitä, sillä häirintää kohdanneet hakeutuvat usein keskustelemaan sellaisen henkilön kanssa, johon he samaistuvat (Allianssi ry, 2022, s. 38).

Tarpeen vaatiessa häirintäyhdyshenkilö voi olla yhteydessä viranomaisiin tai muihin tarvittaviin tahoihin, jos tapauksen ilmoittaja antaa siihen suostumuksensa.

Häirintäyhdyshenkilöä sitoo aina vaitiolovelvollisuus, joten toiminnassa tulee tunnistaa missä tilanteissa tapauksen tietoja voidaan viedä eteenpäin, jos häirintäyhdyshenkilö kaipaa apua tapaukseen liittyen. On hyvä tunnistaa, että tukihenkilönä toimiminen voi joskus tuntua turhautavalta, varsinkin jos tapausta ei pysty selvittämään. Tässä tilanteessa häirintäyhdyshenkilön tulee tunnistaa omat voimavaransa ja osata pyytää apua.

Häirintäyhdyshenkilön läsnäolo sekä kuunteleminen ovat keskeisiä roolissa toimiessa. Toiminnan olemassaolo itsessään viestii siitä, että yhdenvertaisuus ja turvallisuus ovat järjestölle tärkeitä arvoja (Yhdenvertaisuutta korkeakouluihin -hanke, n.d., s. 35–39).

Yhteydenotto häirintäyhdyshenkilöihin voi tapahtua esimerkiksi sähköpostitse, lomakkeella, puhelimitse tai kasvokkain, riippuen organisaation käytännöistä. On olennaista, että yhteydenottomahdollisuudet esitellään selkeästi ja näkyvästi, jotta apu on helposti saavutettavissa. Häirintäyhdyshenkilöillä tulee olla riittävä tieto siitä, mihin tahoihin he voivat ohjata tapauksen ilmoittajan esimerkiksi mielenterveyteen tai kriisitilanteisiin

liittyvissä asioissa. Suullisiin ilmoituksiin on tarpeen pyytää kirjallista täydennystä, mikäli asiaa halutaan edistää tapahtuman tai tilanteen ulkopuolelle (Yhdenvertaisuutta korkeakouluihin -hanke, n.d., s. 5–34).

Tärkeitä käsitteitä

Tämän kappaleen käsitteiden pohjalta on luotu erilaisia case-esimerkkejä. On tärkeää tietää mihin häirintäyhdyshenkilön samaa tilanne pohjautuu, jotta tapahtuneeseen osataan reagoida oikeanlaisella tavalla.

Häirinnällä voidaan tarkoittaa monia erilaisia tilanteita, joissa toista henkilöä kohdellaan loukkaavasti liittyen esim. seksuaaliseen suuntautumiseen, vammaisuuteen, etniseen taustaan tai muuhun tasa-arvo- tai yhdenvertaisuuslaissa nostettuun syrjintäperusteeseen. Häirintä voi ilmetä sanoin tai teoin. Häirinnäksi lasketaan puhutun ja kirjoitetun häirinnän lisäksi sosiaalisessa mediassa tai yksityisesti ilman lupaa jaettu loukkaava materiaali. (Opetushallitus, n.d., -a.)

Seksuaalinen häirintä tarkoittaa sanatonta, sanallista, fyysistä tai muunlaista ei-toivottua seksuaalista käyttäytymistä. Seksuaalinen häirintä on aina loukkaavaa teko, joka häpäisee uhrin itsemääräämisoikeutta ja/tai koskemattomuutta. (Opetushallitus, n.d.)

Kiusaaminen tarkoittaa esimerkiksi ryhmän ulkopuolelle jättämistä, juorujen levittämistä, pilkkaamista, haukkumista ja lyömistä. Kiusaaminen voi kattaa niin henkisen kuin fyysisenkin väkivallan. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto, 2025.)

Epäasiallinen käytös/kohtelu voi olla sekä sanatonta että sanallista. Se voi näkyä esimerkiksi työyhteisön ulkopuolelle jättämisenä, työpanoksen vähättelynä, henkilökohtaisten piirteiden haukkumisena ja muuna nöyryyttävänä kohteluna. (Lääkäriliitto, n.d.)

Rasismi tarkoittaa tietyn ihmisryhmän negatiivista arvostelua tai kohtelua liittyen esimerkiksi erilaiseen kulttuuriin, kansalaisuuteen, äidinkieleen, ihonväriin, etniseen alkuperään tai uskontoon liittyen. Näiden pointtien mukaan näistä ryhmistä voi tulla rasismin kautta vähempiarvoisempi kuin muista ihmisryhmistä. (Punainen risti, n.d.)

Homofobia tarkoittaa pelkoa, inhoa, vihaa tai vastenmielisyyttä liittyen samaan sukupuoleen kohdistuvaa vetovoimaa kohtaan. Homofobinen käyttäytyminen voi ilmetä esimerkiksi vähättelynä, mitätöintinä, poissulkemisena, syrjintänä, häirintänä tai viharikoksina.

Sisäistetty homofobia tarkoittaa tilannetta, jossa seksuaalivähemmistöön kuuluva henkilö

kokee olevansa vääränlainen liittyen omaan seksuaaliseen ja/tai romanttiseen suuntautumiseen liittyen. Homofobia ilmenee myös rakenteellisena syrjintänä. (SETA, 2025.)

Seksismi tarkoittaa sellaista toimintaa tai asenteita, jotka vähättelevät, alistavat tai kohtelevat ihmistä epätasa-arvoisesti hänen sukupuoli-identiteettinsä tai sukupuolen ilmaisunsa perusteella (European Institute for Gender Equality, n.d).

Ableismi tarkoittaa ennakkoluuloja ja syrjintää vammaisia kohtaan, jossa etusijalle asetetaan ihmiset, joilla on oletetusti 'tavallinen' toimintakyky. Usein tämä tapahtuu huomaamatta ja kumpuaa vanhoista tavoista nähdä vammaisuus ja oletuksista ihmisten kyvyistä. Ableismin ymmärrettävyys on tärkeää, jotta tietoisuus kasvaa ja yhteiskunnan rakenteita voidaan muuttaa yhdenvertaisemmiksi. (Opetushallitus, n.d, -b.)

Toimintaan liittyvät lait

Häry-toiminnassa voidaan kohdata tapauksia niin häirintään, kiusaamiseen, epäasialliseen käyttäytymiseen, seksuaaliseen ahdisteluun ja väkivaltaan liittyen. Lisäksi siinä voidaan törmätä moniin muihinkin häirinnän ja väkivallan muotoihin. Tästä syystä häryn on tärkeää tietää mitkä kaikki lait vaikuttavat häryn roolissa toimimiseen. Erilaisia häirintätilanteita läpikäydessä tulee tietää milloin tapauksessa ylittyy rikoksen rajat, jotta häry osaa ohjeistaa ilmoituksen tekijää toimimaan itselleen sopivalla tavalla. Häry ei voi pakottaa ketään tekemään rikosilmoitusta, mutta on erityisen tärkeää tietää miten ohjeistaa toista eteenpäin. Tässä alakappaleessa käydään läpi kaikki sellaiset lait, jotka liittyvät häryn toimintaan.

Ammattikorkeakoululaissa sekä **yliopistolaissa** todetaan, että opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Korkeakoulun järjestyssääntöjen tulisi pyrkiä edistämään sisäistä järjestystä, korkeakoulu yhteisön viihtyvyyttä ja turvallisuutta sekä opiskelemisen esteetöntä onnistumista. Laki antaa korkeakouluille ns. luvan tehdä itselleen tarpeelliset säännöt siihen, miten opiskelijoille pystytään turvaamaan turvallinen opiskelu ympäristö. (Asetus ammattikorkeakoululaista 932/2014, 31§; Asetus ylioppilaslaista 558/2009, 40§.)

Lain naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta eli tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä sekä edistää näin miesten ja naisten välistä tasa-arvoa. Tasa-arvolaki kieltää välittömän ja välillisen syrjinnän, jota sukupuolen perusteella voi syntyä. Välittömällä syrjinnällä tarkoitetaan: 1. miesten ja naisten asettaminen eri asemaan sukupuolen takia. 2. Raskauden tai synnytyksen takia eri asemaan joutuminen. 3. Eri asemaan joutuminen sukupuolen ilmaisun tai sukupuoli-identiteetin takia. Sukupuoleen

perustuvalla välillisellä syrjinnällä tarkoitetaan 1. Eri asemaan asettamista niin sukupuoli-identiteetin, sukupuolen tai sukupuolen ilmaisun mukaan. 2. Eri asemaan asettaminen perheenhuoltovelvollisuuden tai vanhemmuuden takia. Syrjintä on aina kiellettyä huolimatta siitä, mihin se perustuu. (Asetus Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986, 1§, 7§)

Yhdenvertaisuuslaki kieltää syrjinnän iän, kielen, alkuperän, kansallisuuden, uskonnon, mielipiteen, vakaumuksen, poliittisen toiminnan, perhesuhteiden, ammattiyhdistystoiminnan, terveydentilan, seksuaalisen suuntautumisen, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Lain mukaan välitöntä syrjintää on sellainen tilanne, jossa henkilöä kohdellaan häneen liittyvän syyn vuoksi huomattavasti huonommin kuin muita samassa tilanteessa olevia henkilöitä. Häirinnäksi lasketaan ihmisryhmän tai henkilön ihmisarvoa tosiasiallisesti tai tarkoituksellisesti loukkaava käyttäytyminen. (Asetus Yhdenvertaisuuslaista 1325/2014, 8§, 10§, 14§.)

Rikoslaisa määritellään erilaisia seksuaalirikoksia. Raiskaus tarkoittaa tilannetta, jossa toinen henkilö on sukupuoliyhteydessä sellaisen henkilön kanssa, joka ei ole antanut siihen suostumustaan. Henkilö ei ole antanut suostumustaan, jos: 1. Henkilö ei ole kertonut sitä sanallisesti, käytöksellään tai muutoin kertonut antavansa suostumustaan. 2. Henkilö on pakotettu väkivallan tai uhkauksen avulla sukupuoliyhteyteen. 3. Henkilö ei voinut muodostaa tai muuten ilmaista tahtoaan sairautensa, tiedottomuutensa, pelkotilansa, vammaisuutensa, voimakkaan päihtymistilansa, tilanteen äkillisyyden, heikentyneen tajunnantilansa, erityisen valta-aseman vakavan väärinkäytön tai minkään muun näihin rinnastettavien syiden vuoksi. Raiskaus muuttuu törkeäksi raiskaukseksi silloin, jos 1. Raiskauksessa uhataan tai käytetään henkilöön kohdistuvaa vakavaa väkivaltaa tai aiheutetaan toiselle vakava sairaus, vaikea ruumiinvamma tai hengenvaarallinen tila. 2. Rikokseen osallistuu useampi kuin yksi henkilö. 3. Rikoksesta aiheutuu suunnattomasti erityisen tuntuista ruumiillista tai henkistä kärsimystä. 4. Rikos tehdään todella julmalla, nöyryyttävällä tai raa'alla tavalla. 5. Jos kohteena on alle kahdeksantoistavuotias lapsi. (Asetus Rikoslaisista 723/2022, 20 luku 1§-2§.)

Samalla tavalla seksuaalinen kajoaminen ja törkeä seksuaalinen kajoaminen ovat rikoksia. Seksuaalinen kajoaminen tarkoittaa tilannetta, jossa raiskauksen sijasta henkilölle tehdään jokin toinen seksuaalinen teko, johon ei ole annettu suostumusta. Henkilön osallistumista ei pidetä vapaaehtoisena samoista syistä kuin yllämainituissa raiskaukseen liittyvissä kohdissa. Samalla tavalla seksuaalisesta kajoamisesta tulee törkeää samoista syistä kuin raiskauksen kohdalla. Seksuaalinen hyväksikäyttö tarkoittaa sitä, että joku on käyttänyt omaa asemaansa

hyväkseen ja saanut jonkun osallistumaan sukupuoliyhteyteen tai muuhun seksuaalista itsemääräämisoikeutta rikkovaan seksuaaliseen tekkoon. (Asetus Rikoslaita 723/2022, 20 luku, 3§-5§.)

Seksuaalinen ahdistelu tarkoittaa tilannetta jossa toiselle tehdään jokin seksuaalinen teko, joka loukkaa tämän seksuaalista itsemääräämisoikeutta. Tällaisia tilanteita ovat: 1. Ilman lupaa kosketteleminen. 2. Ilman koskettamista tapahtunut seksuaalinen ahdistelu on rangaistavaa, jos se toistuu tarpeeksi usein tai on muuten vakavaa ja se loukkaa toisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta. Myös seksuaalisen kuvan luvaton levittäminen on rikos. Tämä tarkoittaa sellaisen seksuaalisen materiaalin levittämistä, joka voi olla joko todenmukainen tai todellisuuspohjainen. (Asetus Rikoslaita 723/2022, luku 20, 6§-7§.)

Vainoaminen on rikos. Se tarkoittaa toistuvasti tapahtuvaa seuraamista, uhkailua, tarkkailua, yhteyden ottamista tai muita näihin rinnastettavia tekoja, jotka aiheuttavat vainotussa henkilössä ahdistusta tai pelkoa. (Asetus Rikoslaita 879/2013, luku 25, 7a§.)

Vinkit aloittelijalle

Roolissa toimimiseen tarvitaan vahvaa itsetuntoa ja kykyä pysyä rauhallisena, vaikka tilanteet olisivatkin henkisesti vaikeita. Häryn kuuluu pitää tunteensa erillään käsiteltävistä tapauksista. Nimittäin työtä tehdessä joutuu kohtaamaan tilanteita, joissa voi tuntea olonsa riittämättömäksi. Tällaisten tunteiden kanssa vain pitää opetella elämään.

On tärkeää tunnistaa mihin oma osaaminen ja voimavarat riittävät. Tästä syystä on tärkeää huomata milloin tapaus on järkevää siirtää toiselle tai pyytää apua. Tulee huomioida, ettei kenenkään tunteet vaikuta häry-tapauksen kulkuun. Tämä tarkoittaa sitä, että häryn omilla tunteilla ei ole väliä, kun keskustellaan häirintää kokeneen kanssa. Häry on tuki, johon tulee pystyä turvautumaan matalalla kynnyksellä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että häryn kuuluisi toimia niin sanotusti terapeutin tai poliisin roolissa.

Häryn tulee pysyä ammatillisena ja keskittyä siihen, miten toista voi tukea parhaiten. Häryn roolista tulee huomata, että tehtävässä opitaan koko ajan uutta, eikä kaikkiin erilaisiin tilanteisiin pysty varautumaan. Tämä vaikeuttaa häryn tehtävää, ja siksi on tärkeää selvittää, mistä juuri sinä voit saada apua omassa organisaatiossasi. Häryn kanssa käyty keskustelu on aina suojattu vaitiolovelvollisuudella, ja jos tapaukseen osallistuu muita, tulee keskustella ensin ilmoituksen tehneen kanssa. Kuitenkin tilanteeseen voi pyytää apua myös anonyymisti. Erityisen tärkeää onkin huomioida se, että häry toimii aina luottamuksellisuuden ja vakavuuden kautta.

HÄIRINTÄYHDYSHENKILÖLLE TÄRKEÄT TARKISTUSLISTAT

Tarkistuslistat on koottu asioista, mitä häirintäyhdyshenkilönä olisi hyvä tietää omassa toiminnassaan. Näissä listoissa ei määritellä suoria ohjeita siihen, miten missäkin tilanteessa tulee toimia, vaan ne antavat ohjeistuksia siitä mitä häirintäyhdyshenkilön olisi tärkeää tehdä. Tarkista mitkä kohdat toteutuvat oman korkeakoulusi tai ylioppilas- ja opiskelijakuntasi toiminnassa!

1. Toiminnan vastuut ja roolit

- Työnjaosta tulee tehdä selkeä. Tähän sisältyy tapaustietojen jakaminen, työvuorojen tai tapahtumavastuiden jakaminen ja yhteisten toimintaperiaatteiden mukaan toimiminen.
- Sisäisen yhteydenpidon tulee olla looginen ja kaikkien tulee tietää miten toimitaan.
- Toimijoiden välillä tulee olla tarkat linjaukset siitä, mitä kukakin tekee. Kuka vastaanottaa ilmoitukset, miten tapaus dokumentoidaan ja mihin ohjataan tarvittaessa eteenpäin (esim. kuraattorille tai kriisipalveluihin).
- Tiedetään, miten kriisiviestintää hoidetaan ja kuka siitä vastaa (ylioppilas- tai opiskelijakunta, korkeakoulu vai joku muu?). Kriisiviestintää voidaan tarvita, jos tapahtuu jotain kiireellistä, vakavaa tai turvallisuuteen tai hyvinvointiin vaikuttavaa.

2. Yhteydenpidon käytännöt

- Kolmansiin osapuoliin yhteydessä olemisen tulee olla määritelty tarkasti (esim. toisen organisaation häryt, muu henkilökunta jne.)
 - On valmiiksi tehty suunnitelma sellaisiin tapauksiin, jotka eivät lopu tai jatkuvat myöhemmin.
 - Tulee määritellä selkeät rajat siihen, milloin opiskelijakunnan vastuu päättyy ja tapaus ohjataan eteenpäin.
-

3. Toiminta jatkuvissa tilanteissa

- Tiedetään miten tapaus hoidetaan, jos häirintä jatkuu (esim. luennolla tai toisessa tapahtumassa).
- On olemassa selkeä ohjeistus siihen, millä tavoilla häirintäyhdyshenkilöihin saa yhteyden (esim. lomakkeet, yhteyshenkilöt ja muut käytettävät kanavat).

- Ymmärretään, että opiskelijakunnan rooli on ohjata, eikä jäädä hoitamaan toisille kuuluvia asioita.
 - Tiedetään miten toiminnan tärkeimmät dokumentit täytetään (esim. turvallisuusraportti ja muut korkeakoulun dokumentit).
-

4. Ennaltaehkäisy ja saavutettavuus

- Häirintää kokeneen henkilön tulee saada kertoa mitä hän tarvitsee ja toivoo tilanteelta. Hänen tulee kokea tulleensa kuulluksi.
 - Turvallisen tilan periaatteet tuodaan näkyvästi esille tapahtumassa.
 - Häirintäyhdyshenkilö on näkyvästi paikalla (esim. pinssit tai liivit päällä) ja aina helposti lähestyttävä.
 - On olemassa suunnitelma, mitä tehdään, jos häirintäyhdyshenkilö joutuu itse häirinnän kohteeksi.
-

5. Toiminnan perustaitoja

- Tiedetään käytössä olevat apumekanismit (esim. YTHS ja muut matalan kynnyksen palvelut).
 - Osataan tehdä rikosilmoitus ja tiedetään kuka sen saa tehdä missäkin tilanteessa.
 - Tiedetään millaisissa rikoksissa tarvitaan asianomaisen suostumus, jotta rikosilmoituksen saa tehdä.
 - Tulee tunnistaa, mihin oma jaksaminen riittää ja missä omat rajat ovat.
 - Tiedetään keneltä voidaan pyytää apua, jos oma jaksaminen ei riitä.
 - Tunnistetaan milloin häirintäyhdyshenkilö ei voi hoitaa tilannetta itse ja tiedetään miten asia ohjataan eteenpäin.
-

6. Tapauksen ilmoittaminen

- Nettisivuilla on esillä millaista apua ylioppilas- tai opiskelijakunta voi tarjota ja milloin on tarpeellista olla yhteydessä.
- Tiedetään, kuka ottaa tapauksen vastuulleen ja keneltä voi pyytää tarvittaessa apua.

- Dokumentointikäytännöille selkeät ohjeet (sis. mitä kirjataan ja miten dokumentit hävitetään).
 - On olemassa selkeä menettelyjärjestys tapausten käsittelyssä.
 - On sovittu, miten toimitaan, jos saadaan jonkun toisen puolesta tehty ilmoitus (esim. toinen opiskelija on huolissaan ystävästään).
 - Sovittelutilanteiden prosessi on avattu selkeästi.
 - Sanktioille on olemassa yhteneväinen linjaus, jossa on hyvät perustelut ja tasapuolisuus on otettu huomioon.
-

7. Tilanteen jälkeen

- Tiedetään, miten häirintää kokenut henkilö otetaan vastaan. Häirintäyhdyshenkilö toimii tukihenkilönä ja varmistaa miten häiritty voi sekä tarvitseeko tämä tukea.
 - Tarjotaan häirintää kokeneelle keskustelumahdollisuus ja osataan kertoa millaiset jatkotoimenpiteet toiminnassa on.
 - Tunnistetaan, että häirintäyhdyshenkilö ei tee päätöksiä ilman häirintää kokeneen suostumusta.
 - Tiedetään miten tapaukset kirjataan ylös. Esim. mitä tapahtui, kuka otti asiasta yhteyttä ja mistä toimenpiteistä sovittiin. Muut lisättävät tiedot riippuvat häirintää kokeneen suostumuksesta.
 - On sovittu miten toimitaan tapauksessa, joka toistuu uudestaan. Esim. jos keskustelusta huolimatta kiusaajat jatkavat henkilön kiusaamista. Tämä tuodaan häirintää kokeneelle esille.
-

CASE-ESIMERKIT

Tässä kappaleessa käsitellään monia sellaisia tilanteita, joihin häirintäyhdyshenkilö voi roolissaan törmätä. Tapaukset ovat case-esimerkkien muodossa. Case-esimerkit pitävät sisällään monia erilaisia tilanteita, kuten väärinymmärryksiä ja erilaisia konflikteja. Oppaan case-esimerkit ovat kokonaan nimettömiä ja keksittyjä, eikä niitä ole rakennettu mistään tunnistettavista tapahtumista. On tärkeää huomioida, että esimerkit ovat yksiulotteisia ja niissä voi ilmetä oletuksia ja mahdollisia ennakkoluuloja. Kuvatut käyttäytymismallit ovat suuntaa antavia ja niiden on tarkoitus auttaa sinua ymmärtämään, mitä häirintäyhdyshenkilön roolissa olisi hyvä ottaa huomioon. Tämän oppaan case-esimerkkejä tulee käyttää soveltaen sekä oman pohdinnan tukena. On tärkeää huomioida, että häirintätilanteita on monenlaisia, eikä niitä kaikkia pysty sisältämään tähän oppaaseen.

Yleisiä häirintätilanteita

CASE: SANALLINEN HÄIRINTÄ

Opiskelija osallistuu eräälle kurssille, jossa toinen opiskelija toistuvasti vähättelee tämän osaamista sekä mitätöi hänen mielipiteitään. Häiritsijä laukoo kommentteja liittyen toisen opiskelijan älykkyyteen ja osaamiseen. Tilanne jatkuu monen viikon ajan, vaikka opiskelija on ilmaissut kommenttien olevan lannistavia ja loukkaavia. Lopulta opiskelija ei halua enää osallistua kurssille, sillä hän tuntee olonsa epämukavaksi.

Miksi tilanne on häirintää?

- o Tilanne kohdistuu suoraan tiettyyn henkilöön ja tämän ominaisuuksiin, eikä hänen argumentointitaitoihin.
- o Tilanne toistuu jatkuvasti, vaikka siitä on sanottu.
- o Tilanteessa pyritään heikentämään toisen itseluottamusta vähättelemällä hänen osaamistaan. Se on vallankäyttöä, jossa toinen pyritään hiljentämään.
- o Tilanne vaikuttaa opetukseen osallistumiseen ja häirityn hyvinvointiin.

Mitä häirintäyhdyshenkilön tulee ottaa huomioon:

- o Häirintä tapahtuu lähtökohtaisesti korkeakoulun tiloissa, joten tapaus kuuluu korkeakoulun häirintäyhdyshenkilöille. Jos tapaus yltyy vapaa-ajalle tai ylioppilas- tai

opiskelijakunnan tapahtumiin, olisi hyvä tehdä yhteistyötä korkeakoulun häryjen kanssa.

- o Häirintää kokeneen tulee saada rauhassa kertoa mitä on tapahtunut. Häntä tulee kuunnella, eikä vähätellä hänen sanomisiaan tai ajatuksiaan. Kuulluksi tuleminen auttaa.
- o Tapahtuneen kartoittaminen: milloin ja kuinka kauan tätä on tapahtunut, kuinka usein tämä tilanne toistuu, onko häirintää kokenut kertonut siitä opettajalle tai muulle henkilöstölle?
- o Mitätöinti on yksi häirinnän tunnusmerkki ja se on hyvä mainita. Tämän tietäminen voi auttaa häirintää kokenutta ymmärtämään, etteivät tilanteessa nousseet kommentit olleet hänen syynsä.
- o Voidaan avata miten häirintätilanteiden protokolla jatkuu ja antaa lisätietoa keneen olla yhteydessä, jos haluaa jutella aiheesta lisää.

CASE: OPETTAJAN SILMÄTIKKUNA

Opiskelija on saanut paljon erilaista palautetta opettajaltaan. Opettaja usein kritisoi opiskelijan tekemiä tehtäviä hänen taitojensa, työpanoksen sekä suoriutumisen osalta. Luokassa opettaja kertoo vitsejä, joissa käytetään opiskelijan nimeä. Opiskelijasta tuntuu, että opettaja on ottanut hänet silmätikukseen ja ei jostain syystä tykkää hänestä. Muilla kursseilla opiskelijalla ei ole samanlaisia ongelmia.

Miksi tilanne on häirintää?

- o Opiskelijan osaamista ja tapoja kyseenalaistetaan opettajan toimesta koko luokan edessä.
- o Tällaisen käytöksen taustalla on usein niin sanottu 'vitsailu', jonka tarkoituksena on henkisesti vahingoittaa toista ja vähentää niin sanotusti häirinnän vaikuttavuutta.
- o Toiminta on jatkuvaa ja epäasiallista. Toisen tehtävien rakentava kritisoiminen ei ole sama asia kuin jatkuva vitsailu tai silmätikuksi ottaminen.

Mitä häirintäyhdys henkilön tulee ottaa huomioon:

- o Häirintä tapahtuu lähtökohtaisesti korkeakoulun tiloissa, joten tapaus kuuluu korkeakoulun häirintäyhdys henkilöille ja opettajan esihenkilölle.

- o Ylioppilas- tai opiskelijakuntasi voi auttaa opiskelijaa ja toimia tässä viestinviemisessä välikätenä. Ilmoituksen jälkeen voidaan olla yhteydessä opiskelijaan ja antaa hänen tulla kuulluksi.
- o Opiskelijan pyynnöstä ylioppilas- tai opiskelijakunnan häirintäyhdyshenkilöt voivat olla yhteydessä häirintää tekevään opettajaan ja kertoa, että kyseinen käytös ei ole hyväksyttävää.
- o Ylioppilas- tai opiskelijakunnan häirintäyhdyshenkilöiden tulee osata rajata, mihin heidän vastuualueensa ulottuu ja kertoa opiskelijalle mitä se hänen kannaltaan tarkoittaa.
- o Opettajista aiheutuvat tilanteet ovat vaikeita, sillä harvoin tilannetta saadaan muuttumaan. Joskus tilanteeseen ei löydetä ratkaisua ja se voi herättää häirintäyhdyshenkilöillä toivottomuuden tunnetta. Tällöin häirintäyhdyshenkilön tulee itse hakea keskusteluapua, jos kokee tarvitsevansa sitä.

CASE: EPÄMUKAVA KOHTAAMINEN TAPAHTUMASSA

Opiskelijakunta järjestää opiskelijatapahtuman, jonne yksi naisoletettujen henkilöiden ystäväporukka on päättänyt osallistua. Tapahtumassa eräs miesoletettu lähestyy yhtä näistä ystäväistä ja tahtoo jutella hänen kanssaan. Ystävää ei kiinnosta keskustella hänen kanssaan, joten hän kiltisti kieltäytyä ja jatkaa ystäviensä kanssa olemista. Loppuillan miesoletettu pyörii hänen ympärillään ja pyrkii puhumaan sekä koskettamaan häntä ilman lupaa. Ystävä on yhteydessä häirintäyhdyshenkilöön ja kertoo miesoletetun häiritsevän häntä.

Miksi tilanne on häirintää?

- o Opiskelijasta tuntuu, että hänen omaa tilaansa on rikottu ja miesoletettu ei pyynnöistä huolimatta jätä häntä rauhaan. Ilman lupaa kokeminen voi nostaa epämuukavan tunteen ja se vaikuttaa juhlista nauttimiseen.

Mitä häirintäyhdyshenkilön tulee ottaa huomioon:

- o On tärkeää tuoda esille turvallisen tilan periaatteet ja kertoa kyseiselle miesoletetulle tämän toimivan sääntöjen vastaisesti. Yleensä tilanne voi loppua huomautuksella.
- o Tapaukseen osallistujien humalatila pitää ottaa huomioon, sillä tilannetta voi olla vaikea ratkaista, jos kumpikin ovat kunnolla päihtyneitä. Humalatila voi myös aiheuttaa rajumman reaktion häirintäkäyttäytymisen kommentointiin. Siksi olisi hyvä, jos häirintäyhdyshenkilö ei ole tilanteessa yksin.

- o Joskus häirintää tehnyt joudutaan poistamaan tapahtumasta. Tässä tulee kuitenkin olla tarkat säännöt.
- o Häirintää kokenut voidaan ohjata tekemään virallinen häirintäilmoitus esimerkiksi lomakkeen avulla, jos hän kaipa keskustelutukea tilanteeseen tapahtuman jälkeen.

CASE: ONKO HÄIRINTÄÄ OIKEASTI TAPAHTUNUT?

Häryt saavat ilmoituksen tapahtuneesta häirinnästä. Viestissä kuvaillaan epäselvästi jonkinlaisen riidan jälkeen tapahtuneista asioista, jotka ovat eskaloituneet useamman henkilön välillä. Häry keskustelee ilmoituksen tehneen kanssa ja ei osaa sanoa onko kyseessä heille kuuluva häirintätapaus. Ilmoituksen tekijä on kuitenkin tilanteesta ahdistunut ja tilanne olisi tärkeää selvittää.

Onko tapaus häirintää?

- o Jos tilanne on epävarma eikä suoraan voida sanoa, ettei häryn apua voida hyödyntää kyseisessä tilanteessa, tulee pyrkiä selvittämään onko tilanteessa tapahtunut häirintää.
- o Ensin on tärkeää tunnistaa, millaisesta häirinnästä tilanteessa puhutaan. Esim. onko toista haukuttu tai onko toinen mahdollisesti syyllistynyt kunnianloukkaukseen?
- o Häryn olisi hyvä keskustella muiden tilanteeseen osallistuneiden kanssa ja selvittää miten he näkevät kyseisen tilanteen.
- o Jos tilanne on epäselvä, tapauksen osapuolet voidaan kutsua yhteiseen keskusteluun, missä pyritään selvittämään miten tilanteessa päästään eteenpäin.
- o Jos ilmenee, ettei tilanteessa ole tapahtunut häirintää, häryn tulee kertoa se tapauksen asianomaisille. Tämä siksi, ettei jokainen riita tai epämiellyttävä olon aiheuttanut tapaus ole häirintää. Joskus kyseessä on vain erimielisyys, josta osapuolet eivät pääse itsenäisesti eteenpäin.
- o Jos huomataan, että tilanteessa on tapahtunut häirintää, toimitaan perinteisten tapauksien mukaisesti ja pyritään selvittämään tilanne parhaalla mahdollisella tavalla.
- o On tärkeää, että ilmoituksen tehnyt kokee tulleensa kuulluksi ja häntä pystytään tarvittaessa auttamaan. Joskus pelkästään tilanteessa kuulluksi tuleminen rauhoittaa tilanteen, eikä jatkotoimia tarvita.

CASE: HÄRY RIKKOO SÄÄNTÖJÄ

Yksi ylioppilaskunnan hallituksen häryistä on toiminut epäasiallisesti ja tästä syystä monilla on hänen seurassaan epämukava olo. Muutamat ylioppilaskunnan aktiivit ovat kokeneet samanlaisia tilanteita, joissa häirintä on kohdistunut heihin. Tilanne haluttaisiin ilmoittaa muille ylioppilaskunnan häryille, mutta heillä on käytössään vain yksi yhteinen lomake, jonka kautta häirintätilanteista voidaan ilmoittaa.

Miten sisäistä toimintaa tulee kehittää?

- o Voi tulla tilanteita, missä jollain tavalla vallassa olevat henkilöt häiritsevät eri tavoilla muita henkilöitä. Näitä tilanteita varten tulee kehittää toimintaa sellaiseksi, että kyseisestä tapauksesta voidaan tehdä helposti ilmoitus. Tilannetta vaikeuttaa tuttujen henkilöiden välinen konflikti. Kuitenkaan häirintää ei saa sallia, on sitten tekijänä kuka tahansa. Valta-asemassa oleminen ei anna lupaa häiritä toisia.
- o Yleisen lomakkeen lisäksi kaikilla häryillä tulee olla omat sähköpostit, joiden kautta voidaan olla yhteydessä tiettyyn henkilöön.

Mitä häirintäyhdyshenkilön tulee ottaa huomioon?

- o Ylioppilaskunnan sisällä voi tapahtua paljon erilaisia häirintätilanteita ja tällä esimerkillä pyritään kuvaamaan niiden haastavuutta. Kaikki sisäiset konfliktit hoidetaan luottamuksellisesti, tarkoituksena on välttää tiedon leviämistä muille opiskelijoille. Tämä on osaltaan tietynlaista kriisiviestintää (Lue lisää kriisiviestinnästä seuraavassa alakappaleessa).
- o Voi olla vaikeaa saada työkaverista ilmoitus häirintään liittyen. Tällaisessa tilanteessa tulee kuitenkin olla puolueeton ja hoitaa tilanne hienovaraisesti. Ilmoituksen tehneet henkilöt ovat luottaneet sinuun asian eteenpäin viemisessä, ja tilanne on muutenkin kaikille hankala.
- o Koska ylioppilaskunnan hallituksen jäsen on syyllistynyt häirintään, tilanteen selvittämiseen otetaan mukaan hallituksen puheenjohtaja ja tarvittaessa yhdenvertaisuustyöntekijä (tai muu vastaava henkilö).
- o Riippuen tilanteesta voi olla, että puheenjohtaja ottaa häirintää tehneen keskusteluun ja häryn ei tarvitse osallistua siihen. Tästä tulee sopia yhdessä puheenjohtajan kanssa.
- o Häirintää tehneen kanssa on tärkeää keskustella alustavasti siten, ettei ilmoituksen tekijöiden henkilöllisyys selviä. Muut otetaan mukaan keskusteluun vain tarvittaessa. Häry voi tässä toimia heidän äänenään ja kertoa mitä tilanteessa on tapahtunut. Tämä siksi, ettei ilmoituksen tekijä koe lisää häirintää tai vähättelyä.

- o Häryn tehtävänä on olla yhteydessä ilmoituksen tehneisiin henkilöihin ja tarvittaessa tavata heidän kanssaan.
- o Ilmoituksen tekijöille tulee kertoa miten tilanteessa tullaan etenemään ja miten tilanne on jo edennyt.
- o Jos ylioppilaskunnan hallituksen jäsen syyllistyy jatkuvasti tai vakavasti häirintään, voidaan hänelle osoittaa edustajiston toimesta epäluottamuslause. Tämä tarkoittaa sitä, että hänet voidaan poistaa roolistaan ja ylioppilaskunnan toiminnasta. Tämä toimi on vakava ja tehdään silloin, kun muut toimet eivät ole aiheuttaneet henkilön toiminnassa muutosta.

Missä tilanteissa tarvitaan kriisiviestintää?

CASE: TÖRKEÄ HÄIRINTÄTILANNE OPISKELIJATAPAHTUMASSA

Korkeakoulu järjestää ison opiskelijatapahtuman. Tapahtumassa yksi opiskelijoista joutuu vakavan seksuaalisen häirinnän uhriksi. Häiriötilanne eskaloituu siihen, että häirintää tehnyt aiheuttaa teoillaan fyysistä uhkaa uhrille ja muille tapahtumaan osallistujille. Kumpikin osapuoli on päihtynyt. Tekijä ei suostu poistumaan tapahtumatilasta, ja lopulta soitetaan poliisille. Häirintää kokenut henkilö pyytää apua häirintäyhdyshenkilöltä.

Miksi tilanne on häirintää?

- o Vakava seksuaalinen häirintä tulee aina ottaa vakavasti.
- o Väkivallan uhka lisää tarvetta reagoida tilanteeseen nopeasti.
- o Tilanteesta riippuen uhka voi ulottua moneen tapahtumassa olevaan ihmiseen. Tämä voi säikäyttää tai pelottaa osallistujia.

Mitä häirintäyhdyshenkilön tulee ottaa huomioon:

- o Häirintää kokeneen tulee saada tilaa ja hänen tulee tulla kuulluksi.
- o Tilanne tulee dokumentoida. Keskustellaan häirintää kokeneen kanssa, miten asia laitetaan ylös ja ohjataan hänet tekemään rikosilmoitus.
- o Tarvittaessa häirintää kokenut tulee ohjata hänelle sopivaan kriisipalveluun.

Häirintäyhdyshenkilö ei saa

- o Tehdä rikosilmoitusta ilman häirintää kokeneen lupaa.

- o Antaa lausuntoa tapahtuneesta esimerkiksi medialle tai kertoa asiasta muille ulkopuolisille ryhmille/ihmisille.

Miksi tämä tilanne vaatii kriisiviestintää?

- o Tapahtumaan osallistuneiden turvallisuus oli välittömästi uhattuna.
- o Jos poliisi on reagoinut tilanteeseen, tulee automaattisesti siirtyä kriisiviestintään.
- o Tieto tapahtuneesta voi leviätä tapahtumaan osallistujien kesken ja ulkopuolisille.
- o Tapaus voi vaikuttaa korkeakoulun maineeseen, riippuen siitä miten tilanne hoidetaan.
- o Lisätoimenpiteitä tulee tehdä silloin, jos tapahtuma on tehty yhteistyössä jonkun toisen toimijan kanssa.

Seuraavan case-esimerkin alta löydät lisää tietoa kriisiviestintään liittyen.

CASE: INTIIMIKUVIEN JAKAMINEN ILMAN LUPAA

Kouluvuoden alussa toisen vuoden opiskelijoiden kesken alkaa leviämään muutamia intiimikuvia. Nämä kuvat ovat tietystä opiskelijasta otettuja kuvia, jotka on jaettu ilman hänen lupaansa kolmannelle osapuolelle. Kuvat eivät ole täysin tarkkoja, mutta niistä erottaa kuka kuvassa on. Näitä kuvia on jaettu nopeasti eteenpäin muille opiskelijoille ja useat henkilöt vitsailevat nähneensä kuvat. Häirintäyhdyshenkilöt saavat useamman ilmoituksen tapahtuneesta. Yksi ilmoitus on kuvissa esiintyvältä henkilöltä. Muutamat muut opiskelijat ovat nähneet kuvia ja kokeneet ne ahdistaviksi.

Miksi tilanne on häirintää?

- o Intiimikuvien jakaminen ilman lupaa on rikos.
- o Tämä voi aiheuttaa vakavaa henkistä kärsimystä sekä ahdistusta.
- o Tapahtunut voi aiheuttaa turvattomuuden tunnetta muissa opiskelijoissa sekä häirintää kokeneessa.

Mitä häirintäyhdyshenkilön tulee ottaa huomioon:

- o Häirintää kokenutta tulee kuunnella ja hänelle täytyy antaa tilaa.
- o Tilanne dokumentoidaan häirintää kokeneen luvalla. Kirjataan ylös missä kuvat ovat levinneet ja onko kuvien levittäjän henkilöllisyys tiedossa.
- o Keskustellaan häirintää kokeneen kanssa siitä, miten asiaa lähdetään viemään eteenpäin.

- o Tarvittaessa häirintää kokenut tulee ohjata hänelle sopivaan kriisi- tai tukipalveluun.

Häirintäyhdyshenkilö ei saa

- o Tehdä rikosilmoitusta ilman häirintää kokeneen lupaa.
- o Antaa lausuntoa tapahtuneesta esimerkiksi medialle tai kertoa asiasta muille ulkopuolisille ryhmille/ihmisille.

Tilanne on digitaalista väkivaltaa

Digitaalisella väkivallalla on monia eri muotoja. Näihin muotoihin lasketaan digitaalinen väino, verkkohäirintä, kuviin liittyvä väkivalta, sextortion (esim. painostaminen intiimikuvien ottamiseen), taloudellinen kiristys, syväväärennöksen tekeminen (esim. valeprofiilin tekeminen toisen nimellä) ja kontrollointi parisuhteessa (esim. viestien luvatta lukeminen tai salasanojen vaihtaminen). (Naistenlinja, 2026.)

Lue lisää digitaalisesta väkivallasta:

Naisten linja: Mitä on digitaalinen väkivalta?

<https://naistenlinja.fi/digitaalinen-vakivalta/>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Digitaalinen väkivalta

<https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot/digitaalinen-vakivalta>

Rikosuhripäivystys: Digitaalinen väkivalta ja väino

<https://www.riku.fi/erilaisia-rikoksia/digitaalinen-vakivalta-ja-vaino/>

Miksi tämä tilanne vaatii kriisiviestintää?

- o Digihäirintä tulee saada loppumaan.
- o Monet opiskelijat ovat nähneet jaossa olevat kuvat ja ne voivat levitä koulun ulkopuolelle.
- o Kuvat voivat levitä usealla alustalla.
- o Opiskelijoiden keskinäinen turvallisuuden tunne heikkenee.
- o Tapaukseen reagoimatta jättäminen aiheuttaa haittaa häirintää kokeneelle ja vahingoittaa yhteisön luottamusta ylioppilas-/opiskelijakunnan tai korkeakoulun toimintaan.

Lue lisää kriisiviestinnästä:

Punainen risti: Kriisiviestintä kuntoon

Linkki osoitteeseen:

<https://vapaaehtoistieto.punainenristi.fi/globalassets/tieto-ja-taito-etusivu-beta/jarjestotoiminta/vapaaehtoiskouluttajat/jarjestokouluttajat/kriisiviestinta-kuntoon-perus-2013.pdf>

Opetushallitus: Kriisitilanteet kansainvälisessä liikkuvuudessa – opas korkeakouluille

Linkki osoitteeseen:

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kriisitilanteet-kansainvalisessa-liikkuvuudessa-opas-korkeakouluille.-emilia-tolvanen.pdf>

Kiusaaminen

CASE: RYHMÄN ULKOPUOLELLE JÄTTÄMINEN

Opiskelija on juuri aloittanut uudessa tutkinnossa, eikä ole päässyt kunnolla tutustumaan omiin fuksiryhmäläisiinsä. Hän on tuntenut olonsa ulkopuoliseksi ja saanut ymmärtää, että hänestä liikkuu huhuja opiskelijoiden keskuudessa. Yksi opiskelijan luokkalaisista tuntee hänen entisen kaverinsa ja on sitä kautta kuullut juoruja kyseisestä opiskelijasta. Näiden juorujen vuoksi toiset kaksi opiskelijaa ovat ottaneet hänet silmätikukseen. Levitetty juorut ovat valheellisia, mutta luokkalaiset välttelevät häntä joka tapauksessa. Pikkuhiljaa hän on jäänyt porukan ulkopuolelle ja hänen ideoitaan on sivuutettu esimerkiksi ryhmätehtävissä.

Miksi tilanne on häirintää?

- o Opiskelija on jätetty tarkoituksella porukan ulkopuolelle.
- o Opiskelijan ideoita ja muuta koulumenestystä kyseenalaistetaan ja jätetään huomiotta.

Mitä häirintäyhdyshenkilön tulee ottaa huomioon:

- o Kiusaaminen tapahtuu lähtökohtaisesti korkeakoulun tiloissa, joten tapauksen ottaa hoidettavakseen korkeakoulun häirintäyhdyshenkilö. Kuitenkin jos häirintää tapahtuu esim. fuksien WhatsApp-ryhmässä, jonka ylläpitäjänä on ylioppilas- tai opiskelijakunta, tapaus kuuluu myös heidän vastuualueelleen. Tällöin kannattaa sopia yhteistyön tekemisestä.

- o Tapauksen opiskelijaa tulee ohjata oikean vastuuhenkilön suuntaan tai kertoa hänelle, ketkä ovat vastuussa hänen tapauksestaan.
- o Tilanteesta tekee vaikean se, että siinä on mukana paljon passiivisia ihmisiä. Häirintää kokenut opiskelija tulee ottaa huomioon, mutta häirintäyhdyshenkilön tulee pysyä puolueettomana.
- o Ensin keskustellaan häirintää kokeneen opiskelijan kanssa, sitten yksittäin häirintää tehneiden kanssa. Tapaamiset tulee tehdä yksi henkilö kerrallaan, sillä ryhmädynamiikka voi vaikuttaa keskustelun kulkuun. Häirintää tehneille tulee kertoa, miksi heidän kanssaan keskustellaan ja mitä häirintäprosessissa on tapahtunut.
- o Kaikki osapuolet voidaan tuoda mahdollisuuksien mukaan keskustelemaan aiheesta yhdessä häirintäyhdyshenkilön kanssa.
- o Jos kiusaamista ei saada loppumaan, tulee olla yhteydessä esimerkiksi korkeakoulun johtoon tai rehtoriin.
- o Häirittyä opiskelijaa voidaan ohjata mukaan muiden ainejärjestöjen toimintaan tai muuhun korkeakoulun toimintaan. Tällä tavoin opiskelijaa voidaan ohjata tutustumaan uusiin ihmisiin.

CASE: TUTOREIDEN VÄLINEN TILANNE

Tutorit ovat järjestämässä opiskelijakunnan tapahtumaa. Tapahtumaa on tekemässä kaksi tutoria, joilla on meneillään riita eräästä henkilökohtaisesta asiasta. Tutor 1:n on tarkoitus toimia tapahtumassa juontajana ja tutor 2 on vastuussa juonnossa käytettävien puhekorttien kirjoittamisesta. Tutor 2 haluaa nolata tutorin 1 ja kirjoittaa puhekortteihin väärää tietoa. Tutor 1 lukee puhekortit lavalla ja tunnistaa, että lapuissa ei lue oikeita asioita. Tutor 1 joutuu improvisoimaan juontonsa ja sanoo muutamat ilmoitetut nimet väärin. Tapahtuman jälkeen tutor 2 kertoo vitsaillen tutorille 1, että hän muokkasi puhekorttien tekstit tarkoituksenaan nolata hänet.

Miksi tilanne on häirintää?

- o Toinen on tarkoituksellisesti viety tilanteeseen, jossa hän ei tiedä kaikkea ja häntä on haluttu satuttaa.
- o Nolaamisesta on pyritty tekemään mahdollisimman julkinen. Tämän vuoksi tapahtumaan osallistujia on voitu yrittää saada ns. mukaan nauramaan tutorille 1.

Mitä häirintäyhdyshenkilön tulee ottaa huomioon:

- o Opiskelijakunnan sisällä voi tapahtua paljon erilaisia häirintätilanteita ja tällä esimerkillä pyritään kuvaamaan niiden haastavuutta. Kaikki opiskelijakunnan ja vastaavien yhteisöjen sisäiset konfliktit hoidetaan luottamuksellisesti, tarkoituksena on välttää tiedon leviämistä muille opiskelijoille. Tämä on osaltaan tietynlaista kriisiviestintää.
- o Riippuen korkeakoulusta tapauksen vastuuhenkilönä voi olla sekä korkeakoulu että ylioppilas- tai opiskelijakunta. Tämä riippuu esimerkiksi siitä, järjestääkö korkeakoulu itse tutortoiminnan vai onko se tilattu opiskelijakunnalta.
- o Tutorille 1 on tärkeää päästä puhumaan tapahtuneesta ja ehkä avata heidän välistä riitaansa, jos hän niin haluaa. Keskusteluapua voi hakea häirintäyhdyshenkilön lisäksi esimerkiksi opiskelijakunnan hallituksen puheenjohtajalta, tapahtumavastaavalta, toiminnanjohtajalta tai tutorlehtorilta. Koska tilanne on kahden tutorin välinen, voi olla hyvä ottaa keskusteluun mukaan myös tutorvastaavat.
- o Tutor 2 kanssa tulee keskustella tapahtuneesta ja kysyä miksi hän on toiminut roolissaan näin. Tutorit voidaan tuoda myös saman pöydän ääreen ja aiheesta voidaan keskustella.
- o Tilannetta voidaan lähteä avaamaan keskustelemalla sekä arvioida luottamusta toimijan käytökseen. Tämä siksi, että edustajisto voi esittää epäluottamusta toimijaa kohtaan ja erottaa hänet tutortoiminnasta. Tämä on kuitenkin ääritapaus.

Ennakkoluulot ja eriarvoistaminen

CASE: TRANSOPISKELIJAAN KOHDISTUVA HÄIRINTÄ

Eräs transopiskelija on aloittanut uudessa korkeakoulussa, eikä ole kertonut muille opiskelijoille olevansa trans. Hän on ennen kouluvuoden alkua laittanut opettajalle hänen oikean nimensä ja pyytänyt ettei tämä käytä hänen kuollutta nimeään (englanniksi deadname). Opiskelijan kuollut nimi on edelleen laillisesti hänen virallinen nimensä, joten hänen oma nimensä ei ole päivittynyt suoraan korkeakoulun tietoihin. Opettaja ei kunnioita opiskelijan pyyntöä ja kutsuu tätä hänen kuolleella nimellään orientaatioviikon aikana moneen kertaan. Opiskelija pyytää yksityisesti, ettei opettaja käytä nimeä ja kertoo laittaneensa asiasta viestiä. Opettaja kertoo, että hän aikoo käyttää vain opiskelijan oikeaa nimeä.

Miksi tilanne on häirintää?

- o Opettaja tahallisesti väärinsukupuolittelee opiskelijaa. Väärinsukupuolittaminen tarkoittaa tilannetta missä esim. transnaista kutsutaan mieheksi tai muunsukupuolista kutsutaan mieheksi tai naiseksi. Väärinsukupuolittamiseen voidaan laskea myös tahallinen kuolleen nimen (eng. deadname) käyttäminen.
- o Opiskelija voi kokea ahdistusta ja vahvaa sukupuoliidysforiaa (tarkoittaa sukupuoli-identiteetin aiheuttamaa pahaa oloa, omaa kehoa on vaikea hyväksyä ja siinä on vaikea elää) opettajan käytöksen vuoksi.
- o Opettajan epäasiallinen käytös tukee rakenteellista syrjintää ja luo syrjivää ympäristöä.

Mitä häirintäyhdyshenkilön tulee ottaa huomioon:

- o Häirintä tapahtuu orientaatioviikon aikana korkeakoulun omassa toiminnassa. Tällöin vastuussa on korkeakoulun omat häirintäyhdyshenkilöt. Mukaan selvitykseen otetaan myös opettajan esihenkilö.
- o Häirintäyhdyshenkilön on tärkeää tietää minkälaista häirintää tässä tapauksessa oikein tapahtuu ja osata tarvittaessa puhua häirintää kohdanneen opiskelijan kanssa aiheesta. Opettaja tarkoituksellisesti väärinsukupuolittaa opiskelijaa, mikä tarkoittaa sitä, että opettaja haluaa tahallisesti aiheuttaa opiskelijalle pahaa oloa.
- o Häirintää kokenut opiskelija voi pyytää opiskelijakuntaa olemaan yhteydessä opettajaan ja kertoa hänen toimivan epäasiallisesti.
- o Opiskelijalle tulee tarjota tukea ja antaa hänen tuntea olonsa kuulluksi.
- o Jos väärinsukupuolittaminen jatkuu muiden opiskelijoiden kesken ja/tai oppituntien ulkopuolella, ylioppilas- tai opiskelijakunta voi reagoida tilanteeseen.
- o Väärinsukupuolittamista tekeville tulee kertoa miksi heidän tekemänsä asiat ovat väärin ja mitä se oikein tarkoittaa. Jos tilanne ei keskustelun avulla lopu, tilanteeseen tulee reagoida samoin kuin kiusaamisen ehkäisyyn ja lopettamiseen.

Lue lisää seksuaalivähemmistöihin liittyvistä teemoista:

Mielenterveystalo.fi sivuilta löytyy sukupuoli-identiteetin jäsentämisen omahoito-ohjelma, josta voi etsiä lisää tietoa sukupuolten moninaisuudesta ja siihen liittyvistä termeistä.

Linkki sivulle:

<https://www.mielenterveystalo.fi/fi/omahoito/sukupuoli-identiteetin-jasentamisen-omahoito-ohjelma/1-mista-kyse>

Valtakunnallisen SETAn sivuilta löytyy paljon tärkeää tietoa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin liittyvistä asioista. Nettisivuilla on oma sivu Sateenkaarisanastolle, jossa avataan kaikkia suomeksi olevia termejä mitä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä on olemassa.

Linkki sivulle: <https://seta.fi/sateenkaaritieto/sateenkaarisanasto/>

CASE: RASISTISET KOMMENTIT

Opiskelijakunta on järjestänyt tapahtuman. Eräs tapahtumaan osallistunut opiskelija kommentoi niin sanotusti ”vitsikkäästi” maahanmuuttajataustaisen opiskelijan nimeä ja tämän aksenttia. Opiskelija puhuu avoimesti siitä kuinka vaikea maahanmuuttajataustaisen opiskelijan nimi on ja miten huonosti opiskelija osaa puhua suomea.

Maahanmuuttajataustainen opiskelija pyytää häntä lopettamaan ja kertoo tämän olevan ilkeää käytöstä. Opiskelija ei kuuntele ja sanoo vain, että se oli ”läppää”.

Maahanmuuttajataustaisen opiskelijan ystävä on yhteydessä häirintäyhdyshenkilöön ja pyytää tätä tulemaan tilanteeseen väliin.

Miksi tilanne on häirintää?

- o Rasismi on loukkaavaa ja syrjivää käytöstä, joka kohdistuu suoraan henkilön etniseen taustaan.
- o Tilanne rikkoo yhdenvertaisuuslakia.
- o Rikoslain mukaan jatkuvat rasistiset kommentit voivat muodostaa myös kunnianloukkauksen.
- o Tämän tapauksen taustalla on rasistiset mikroagressiot, jotka tarkoittavat tekoja, jotka pohjautuvat ennako-oletuksiin ja ovat näennäisesti harmittomia. Mikroagressiot ovat vaarallisia sen takia, että häirintää tehnyt voi sivuuttaa oman vastuunsa sanomalla, ettei hän tarkoittanut sitä tai että se oli vain vitsi. (Punainen risti, n.d.-b.)

Mitä häirintäyhdyshenkilön tulee ottaa huomioon:

- o Tapahtumassa oleva häirintäyhdyshenkilö kuuntelee mahdollisuuksien mukaan kaikkien osallisten kuvaukset tapauksesta.
- o Häirintää tehneelle kerrotaan, että hänen sanomansa asiat rikkovat tapahtuman turvallisen tilan periaatteita ja ovat siksi kiellettyjä.
- o Tapaus kirjataan ylös ja kysytään maahanmuuttajataustaiselta opiskelijalta, miten hän haluaa edetä asian kanssa. Tässä on hyvä ottaa huomioon, että Suomessa

maahanmuuttajataustaiset henkilöt kokevat paljon rasismia, joten tämä voi olla häiritylle valitettavasti normaali tilanne. Hänelle on hyvä kertoa, että rasistinen käytös ei ole sallittua opiskelijakunnan toiminnassa ja se näytetään myös teoin. Se, että joku on tottunut kokemaan häirintää, ei tarkoita sitä, että tilanne olisi okei eikä siihen tarvitsisi reagoida.

Rasismilla on monia eri muotoja

Rasismissa ajatellaan usein, miten oma ryhmä on parempi tai arvokkaampi kuin muut henkilöt. Erityisesti se lisää eriarvoisuutta sekä aiheuttaa haittaa paitsi rasismien kohteille, myös koko yhteiskunnalle. Rasismia käytetään usein vallankäytön välineenä. Rasismilla on monia eri muotoja, kuten esimerkiksi aggressiot, mikroaggressiot, rakenteellinen rasismi ja viharikokset. (Punainen risti, n.d.)

Lue lisää aiheesta:

Punaisen ristin sivuilla otsikolla: Mitä häirintä on?

Linkki:

<https://www.punainenristi.fi/tyomme/kotimaa/rasisminvastainen-toiminta/mita-rasismi-on/>

Yhdenvertaisuusvaltuutetun sivuilla otsikolla: Rasismi

Linkki: <https://yhdenvertaisuusvaltuutettu.fi/rasismi>

CASE: VAMMAISEN HENKILÖN SIVUUTTAMINEN - ABLEISMI

Opiskelijaryhmä suunnittelee opintoihin liittyen työpajaa, jossa käytetään portaikon yläpäässä olevaa huonetta. Työpajaa on mainostettu sopimaan kaikille tietyn ryhmän opiskelijoille. Yksi ryhmän jäsenistä esittää toiveen tilan vaihtamisesta, sillä hän ei pääse portaita ylös oman liikkumisrajoitteensa vuoksi. Hän tietää myös muita työpajasta kiinnostuneita, joilla on sama ongelma kuin hänellä. Huoneeseen ei ole muuta reittiä kuin portaat. Toinen ryhmäläinen sanoo, ettei koko suunnitelmaa lähdetä muuttamaan yksittäisten ihmisten takia ja hänen toiveensa sivuutetaan kokonaan.

Miksi tilanne on häirintää?

- o Tämä tapaus on ableismia. Ableismi tarkoittaa vammaisten henkilöiden syrjintää. Ableismi tuo esille, miten vammattomuus nähdään normaalina ja vammallisuus epänormaalina.

- o Häirityn henkilön toimintakyky sivuutetaan ja vammallisten henkilöiden huomioiminen nähdään vaivalloisena.
- o Tilanteen vastuu siirretään häiritylle, vaikka kyseessä on tapahtuman saavutettavuus, mikä tapahtumanjärjestäjien tulisi ottaa huomioon.
- o Ei voida olettaa, että vammainen henkilö pääsee tapahtumaan vain pyytämällä apua. Tämä vähättelee häirityn itsenäisyyttä ja vähentää hänen oikeuttaan osallistua toimintaan yhdenvertaisesti.

Mitä häirintäyhdys henkilön tulee ottaa huomioon:

- o Häirintäyhdys henkilön tulee kuunnella ja antaa tilaa opiskelijan kokemukselle. Häiritylle tulee kertoa, että hänen kokemansa asiat otetaan vakavasti ja että pääsyn evääminen tapahtumaan sekä hänen diagnoosinsa vähättely ei sovi toiminnan arvoihin ja ei siksi ole hyväksyttävää.
- o On tärkeää tuoda häiritylle esille, ettei hän ole reagoinut tilanteeseen liian voimakkaasti. Kyseessä on oikea yhdenvertaisuusongelma, johon tulee kiinnittää huomiota.
- o Häirintäyhdys henkilö kysyy häirityltä, miten hän haluaa edetä asian kanssa. Opiskelijaryhmässä toimineet henkilöt voidaan kutsua keskusteluun ja painottaa, että yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden vuoksi esteettömyys on tärkeä ottaa huomioon. Jos sitä ei pystytä tekemään, siitä tulee kertoa mainostusvaiheessa selkeästi. Ryhmälle voidaan avata, mitä heidän sanomisensa ja aiheen sivuuttaminen voi toisessa aiheuttaa.
- o Häirittyä opiskelijaa voidaan tarvittaessa ohjata eteenpäin esimerkiksi saavutettavuuspalveluille.

Lue lisää ableismista:

Opetushallitus on koonnut Vammaisfoorumin työllisyysryhmän, joka on koonnut vammaisuuteen liittyen pdf muotisen PowerPoint esityksen.

Linkki sivulle:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/11022025_Invalidiliitto_Lihastautiliitto.pdf

CASE: SEKSISMIÄ APPROPISTEELLÄ

Opiskelijaryhmä kiertää appropisteita. Yhdellä appropisteella tulee suorittaa ryhmähaaste, jossa osallistujien tulee nostaa painava tavara ja kuljettaa se paikasta A paikkaan B. Pisteiden vetäjä kertoo ryhmälle, että pisteen suorittamiseen tarvitaan päättäväsyyttä ja voimaa. Seuraavaksi pisteen vetäjä pyytää yhtä opiskelijaryhmän miehistä tekemään haasteen. Ryhmässä oleva naisoletettu ilmoittaa itsensä tehtävän ensimmäiseen osaan, mutta pisteen vetäjä naurahtaa tälle ja vihjaa että joku vahvempi voisi ottaa tehtävän itselleen. Lopulta miesoletettu ottaa roolin itselleen ja naisoletettu tuntee itsensä loukatuksi.

Miksi tilanne on häirintää?

- o Miksi tilanne on seksismiä? Tilanteessa pisteenvetäjä olettaa, ettei nainen voi olla päättäväinen ja vahva. Hän sivuuttaa tilanteen vitsailemalla.
- o Naisoletetulta evätään osallistuminen rastin selvittämiseen vain oman sukupuolensa vuoksi.
- o Kaikenlaiset kommentit, jotka vähättelevät kenenkään osaamista, voidaan pitää halventavina tai arvostelevina.
- o Tapaus on epäasiallista kohtelua, jonka tarkoituksena on sivuuttaa toisen osaaminen. Opiskelija jää tilanteessa ulkopuolelle ja hänen kykyihinsä ei luoteta.
- o Tasa-arvolain mukaan tämä täyttää sukupuoleen perustuvan häirinnän elementit.

Mitä häirintäyhdyshenkilön tulee ottaa huomioon:

- o Tapaus kuuluu yli-/opiskelijakunnan häirintäyhdyshenkilöille, sillä se sijoittuu opiskelijatapahtumaan.
- o Jos häirintäyhdyshenkilö todistaa tilanteen, hän voi paikan päällä sanoa, että kuka vain voi suorittaa ja osallistua tehtävän tekemiseen.
- o Jos häirintäyhdyshenkilö ei todista tilannetta, ilmoitus voi tulla hänelle tapahtuman jälkeen. Tällöin on helpointa puhua häirintää kokeneen henkilön kanssa ja kysyä millä pisteellä tämä tapaus sattui.
- o Häirintää kokeneen tunteita tulee huomioida ja kertoa, että hänen tunteensa ovat sallittuja, ja että tapahtunut ei ollut asianmukaista. Tällaisessa tilanteessa opiskelijalle voi riittää kuulluksi tuleminen ja ymmärrys siitä, että hänen kokemuksensa otetaan vakavasti.
- o Tilanne dokumentoidaan häirintää kokeneen luvalla. Lisäksi keskustellaan, miten asiaa viedään eteenpäin.

- o Pisteiden vetäjän kanssa keskustellaan ja kerrotaan, että sukupuoleen kohdistuvat oletukset ja kommentit ovat epäasiallisia. Tapaamisessa voidaan keskustella siitä, miten tapaus rikkoo turvallisen tilan periaatteita ja että jokaisella tulisi olla tasavertainen mahdollisuus osallistua.
- o Tulevaisuudessa seksismiä voidaan ehkäistä nostamalla pisteenvetäjille toiminnan sääntöjä ja painotetaan sukupuolineutraaliin toimintaan.

Huom! Jos oppaasta puuttuu jotain tai huomaat siinä virheitä, voit olla yhteydessä SAMOKin hyvinvointipolitiikan erityisasiantuntijaan. Tämänhetkiset yhteystiedot löydät nettisivuiltamme osoitteesta <https://samok.fi/yhteystiedot/>. Kiitos, että haluat kehittää kanssamme häirintäyhdyshenkilötoimintaa. Kaikki kehittämisideat pyritään ottamaan huomioon oppaan kehittämisessä.

LISÄ-KOULUTTAUTUMINEN

Tässä kappaleessa nostetaan muutamia toimintaan liittyviä koulutuksia, mistä voi lähteä hakemaan lisää osaamista häirintäyhdys henkilön tehtäviin. Listaus on koottu Häirintäyhdys henkilökoulutuksen kehittämisen opinnäytetyön aineiston pohjalta. Koulutukset eivät suoraan liity häirintäyhdys henkilön rooliin, mutta kaikenlainen ihmistuntemus ja osaaminen tukee toiminnan kehittymistä.

Ilmaiset koulutukset Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on tehnyt monia verkkokoulutuksia, jotka ovat kaikille ilmaiseksi saatavilla heidän nettisivuillaan. Kaikki koulutukset löytyvät THL:n sivuilta hakemalla sanalla 'Verkkokoulut'. Tällä sivulla pääsee kirjautumaan kyseisiin verkkokouluihin. Niiden hyväksytystä suorituksesta saa todistuksen. Koulutuksia voi hyödyntää myös omien opintojen etenemisessä opintopisteiden avulla. Koulutuksista löytyy esimerkiksi:

- **Digitaalinen väkivalta**
- **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perusteet**
- **Kunniaan liittyvä väkivalta**
- **Mielenterveyden edistäminen**
- **Sukupuolistuneen väkivallan kohtaaminen kouluissa**
- **Verkkokoulu stigmasta ja syrjinnästä – kohtaaminen kerrallaan parempia palveluita**

Linkki sivulle: <https://thl.fi/palvelut-ja-asiointi/verkkokoulut#digitaalinen>

THL tarjoaa myös muita koulutuksia:

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

- **Verkkokoulutus antirasismista ammattilaisille**

Linkki sivulle:

<https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/verkkokoulutus-antirasismista-ammattilaisille>

- **Paloma-koulutus (perustiedot pakolaistaustaisten asiakkaiden kohtaamiseen ja heidän hyvinvoinnin tukemiseen)**

Linkki sivulle:

<https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/paloma-koulutus>

Nyyti ry

- Myötätuntomentoroinnin koulutus. Ollut viimeksi saatavilla keväällä 2025. Toiminnan pohjalta Nyyti ry on koonnut oppaan, joka on saatavilla kaikille.

Linkki oppaaseen:

https://www.nyyti.fi/wp-content/uploads/Myotatatuntomentorointi_Nyyti-ry_Myotatu_ntoa-korkeakouluihin_web-s.pdf

LÄHTEET

Allianssi ry. (2022). Häirintä nuorisoalan järjestötoiminnassa. Haettu 20.1.2026 osoitteesta <https://nuorisoala.kuvat.fi/kuvat/Julkaisut/H%C3%A4irint%C3%A4+nuorisoalan+j%C3%A4rjest%C3%B6toiminnassa.pdf>

Ammattikorkeakoululaki 932/2014.

European Institute for Gender Equality. (n.d). Seksismi. Haettu 3.2.2026 osoitteesta https://eige.europa.eu/taxonomy/term/1325?language_content_entity=fi

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986.

Lääkäriliitto. (n.d). 7.3 Epäasiallinen kohtelu. Haettu 5.2.2026 osoitteesta <https://www.laakariliitto.fi/tyoelama/tyohyvinvointi-ja-tyopaikan-haasteet/epa-asiallinen-kohtelu/>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. (2025). Kiusaaminen. Haettu 18.1.2026 osoitteesta <https://www.mll.fi/vanhemmille/tukea-perheen-huoliin-ja-kriiseihin/kiusaaminen/>

Naistenlinja. (2026). Mitä on digitaalinen väkivalta? Haettu 2.2.2026 osoitteesta <https://naistenlinja.fi/digitaalinen-vakivalta/>

Opetushallitus. (n.d, -a). Häirinnän määrittely ja lainsäädäntö. Haettu 20.10.2025 osoitteesta <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/hairinnan-maarittely-ja-lainsaandanto>

Opetushallitus. (n.d, -b). Käsitteet. Haettu 2.2.2026 osoitteesta <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/kasitteet>

Punainen risti. (n.d). Mitä rasismi on? Haettu 3.2.2026 osoitteesta <https://www.punainenristi.fi/tyomme/kotimaa/rasisminvastainen-toiminta/mita-rasismi-on/>

Rikoslaki 39/1889.

SAMOK. (n.d.-a.) Yhdenvertaisuutta korkeakouluihin -hanke. Haettu 15.10.2025 osoitteesta <https://samok.fi/mita-samok-tekee/yv-hanke-2021-2023/>

SAMOK. (n.d.-b.). Yhdenvertaisuus korkeakouluissa -verkkokurssi & Korkeakoulujen yhdenvertaisuusmalli. Haettu 15.10.2025 osoitteesta: <https://samok.fi/verkkokurssi/>

SETA. (2025). Sateenkaarisanasto. Haettu 3.2.2026 osoitteesta <https://seta.fi/sateenkaaritieto/sateenkaarisanasto/>

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.

Yhdenvertaisuutta korkeakouluihin. (n.d). Häirintäyhdyshenkilökoulutus [Ei julkaistu].

Yliopistolaki 558/2009.